

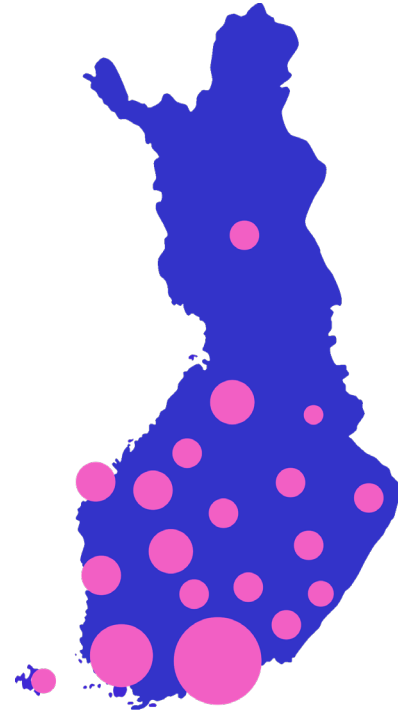
Kotimaisen alkutuotannon ja elintarviketeollisuuden merkitys huoltovarmuudelle

4.9.2026

Erityisasiantuntija Mari Raininko

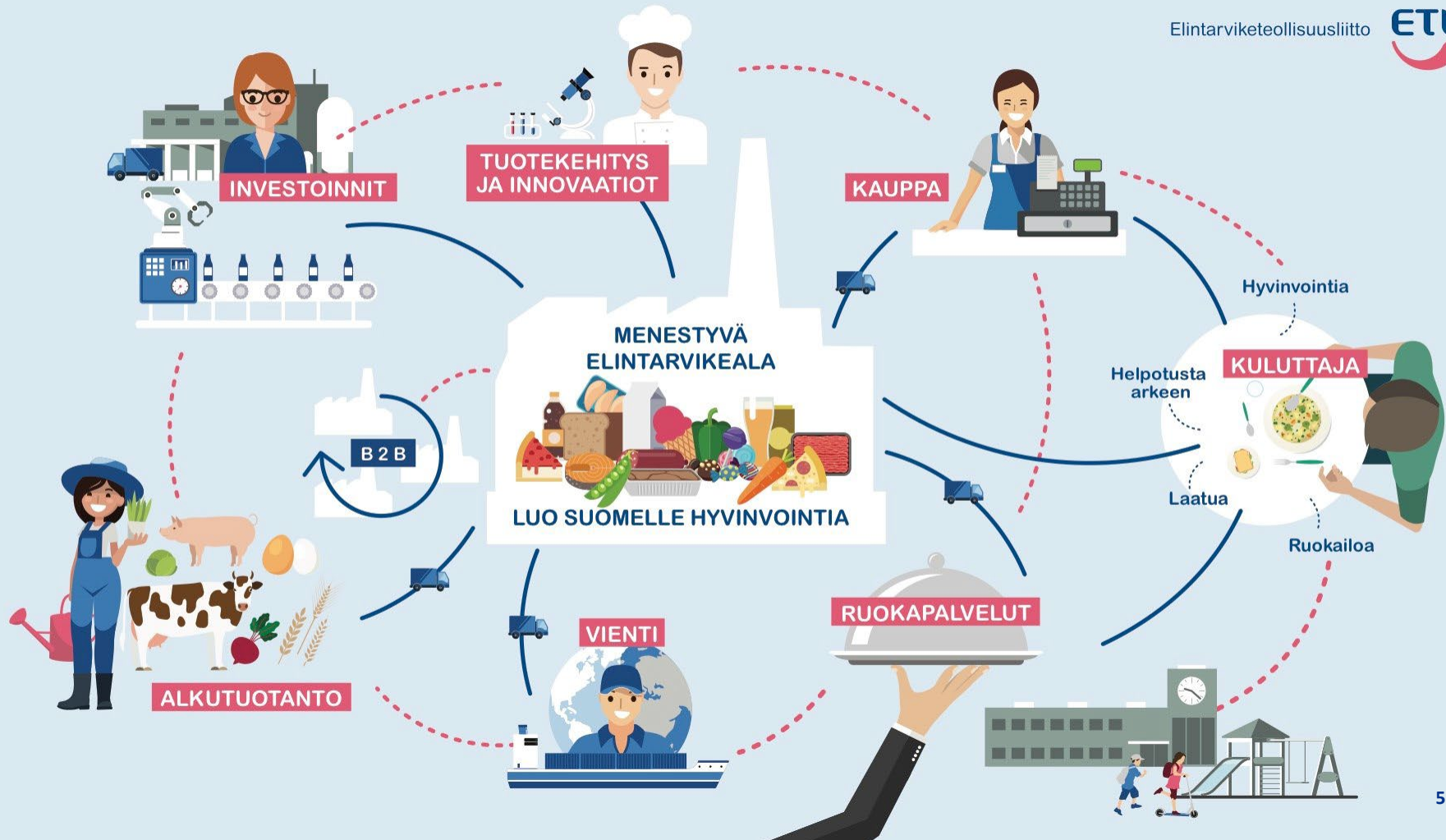
Ruoka-alalla on suuri merkitys Suomelle

- **Koko ruoka-ala antaa työtä Suomessa 320 000:lle eli joka kahdeksannelle työikäiselle**
- **Maatalous- ja muussa alkutuotannossa työskentelee 66 000 henkilöä.**
- **Elintarviketeollisuus työllistää 44 000 henkilöä, välillinen vaikutus työllisyyteen suurempi kuin teollisuudessa keskimäärin: Yksi työpaikka elintarvikealalla tuottaa yli kolme työpaikkaa muualle yhteiskuntaan.**
- **Elintarviketeollisuutta on Suomen kaikissa maakunnissa. Yritysten yhteenlaskettu liikevaihto 14 mrd. euroa ja jalostusarvo 3 mrd. euroa (v. 2023).**

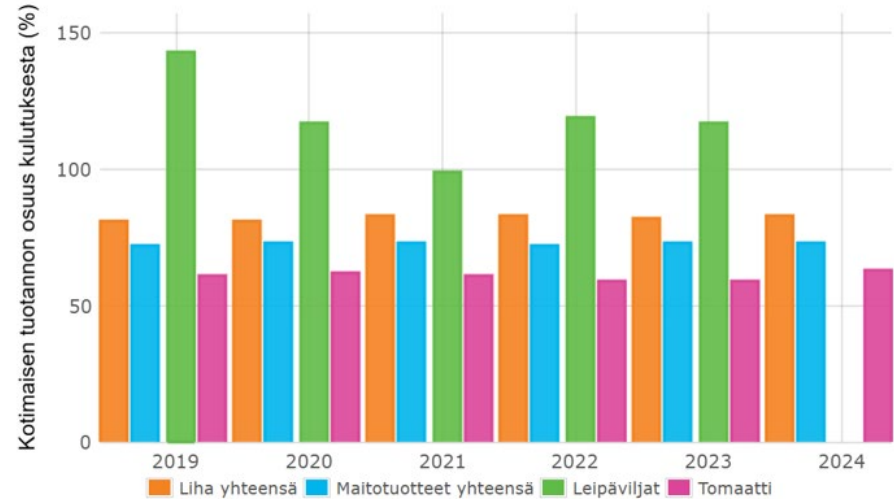
Ruoka-alalla on suuri merkitys Etelä-Pohjanmaalla

- **Alueella tärkeä merkitys sekä kansallisesti että alueellisesti**
- **Merkittävä alue sekä maatalouden että elintarviketeollisuuden näkökulmasta**
- **Alueella alan tutkimus- kehitys- ja osaamiskeskittymä**
- **Osaava työvoima ja alan ammatillinen koulutus ovat alueen vetovoimatekijöitä**
- **Ruokaketju työllistää alueen työllisistä yli 18 % (noin 17 000 työllistä) ja tuottaa alueen arvonlisästä lähes 16 %**

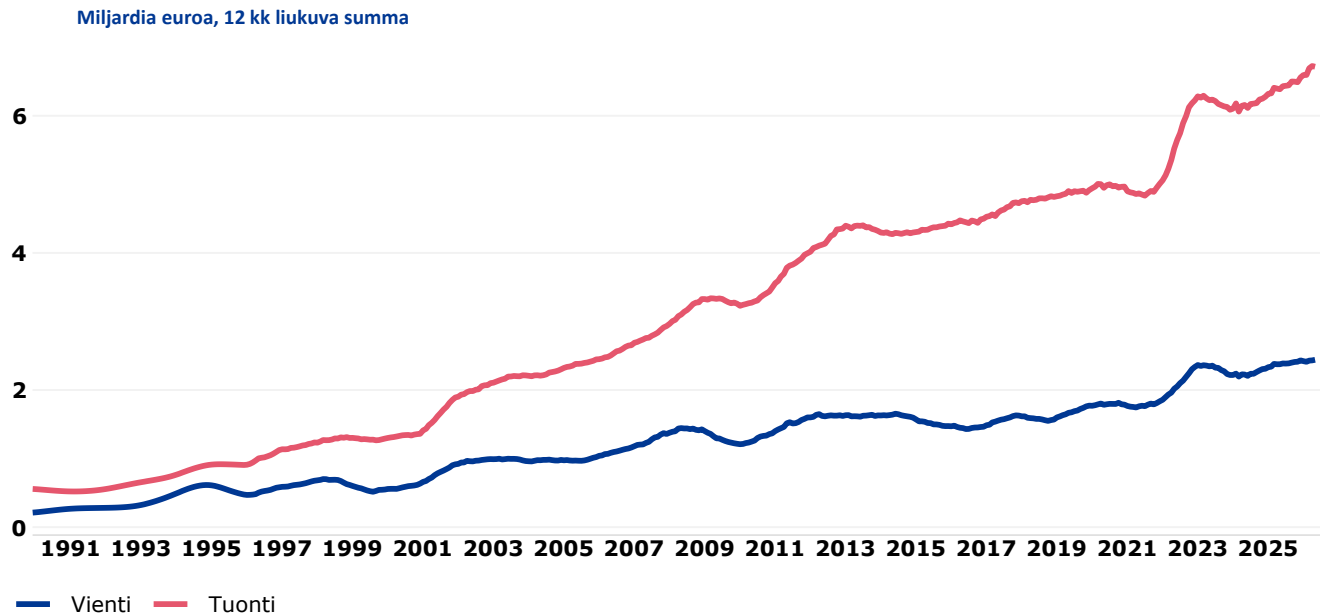
Ruoan omavaraisuus Suomessa

- **Ruoan omavaraisuus Suomessa on korkea yli 80 %, mutta tuotekohtainen vaihtelu suurta**
- **Olemme riippuvaisia erityisesti tuotantopanosten osalta: mm. polttoaineet, lannoiteräka-aineet, osa siemenistä, kasvinsuojeluaineet, täydennysvalkuainen jne.**

Lähde: Kantar TNS Oy, Luonnonvarakeskus, VYR.

Elintarvikkeiden tuonti <> vienti

Lähde: Tulli ja ETL:n luokittelu. Päivitetty: 29.7.2026.

Mitä on huoltovarmuus?

Mitä huoltovarmuudella tarkoitetaan?

- **Huoltovarmuus on**
 - **Yhteiskunnan varautumista mahdollisiin kriiseihin ja häiriötiloihin**
 - **Jatkuvuuden hallintaa turvaamalla elintärkeitä toiminnot avainsektoreilla: elintarvikehuollossa, energiahuollossa, logistiikassa, terveydenhuollossa, finanssialalla, teollisuudessa ja digitaalisissa toiminnoissa**
 - **Suomessa laaja-alainen, koko yhteiskunnan kattava toimintamalli**
- **Oleellista huoltovarmuuden näkökulmasta on viranomaisten, elinkeinoelämän ja kansalaisten toimiva yhteistyö**

Uhat, riskit ja keskinäisriippuvuudet

TERRORISMI

ENERGIAPULA

SÄÄN ÄÄRI-ILMIÖT

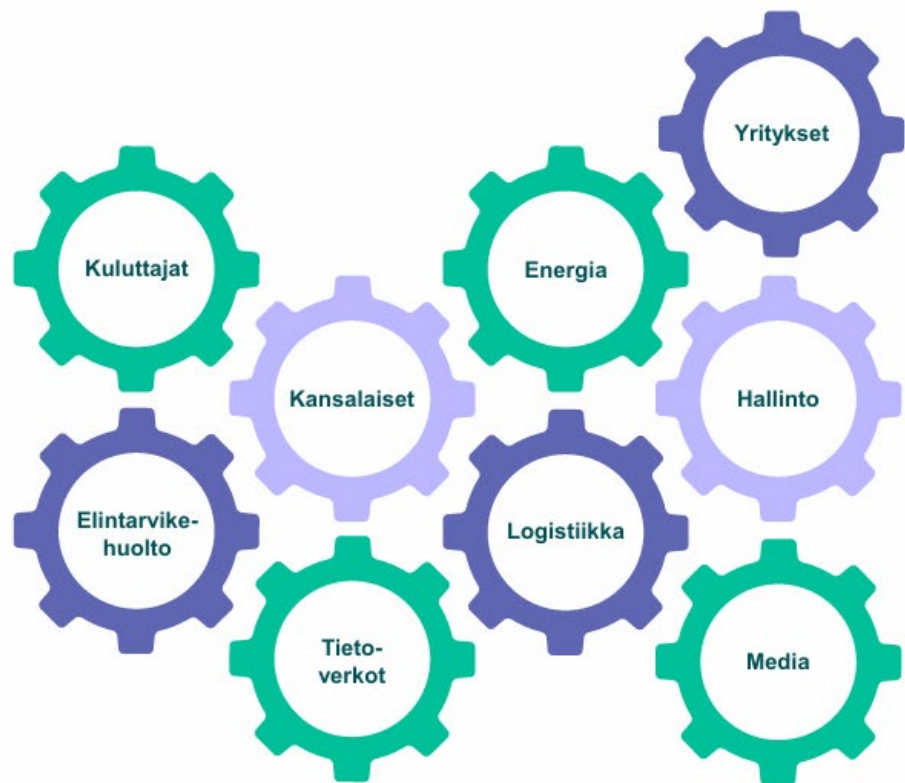
LOGISTIIKAN HÄIRIÖT

VERKKOHYÖKKÄYKSET

TIETOJÄRJESTELMÄUHAT

VAARALLISET TARTUNTATAUDIT

SOTILAALLINEN VOIMANKÄYTTÖ

Lähde:
Huoltovarmuuskeskus

Mihin elintarvikkeiden huoltovarmuus perustuu Suomessa?

- **Omaan maataloustuotantoon, elintarviketeollisuuteen ja toimivaan kauppa- ja logistiikkaverkostoon sekä varmuusvarastoihin, joiden avulla ruokaa voidaan toimittaa kansalaisille poikkeusoloissa. Lisäksi tärkeää on kotitalouksien oma varautuminen. Kriisinkestävyys edellyttää koko ruokaketjun yhteistyötä yhdessä viranomaisten kanssa.**
- **Toiminta edellyttää varautumisjärjestelyjä sekä julkishallinnolta ja elinkeinoelämältä. Hallinnon varautuminen perustuu lainsäädäntöön, kun taas elinkeinoelämän vapaaehtoisuuteen.**

Mikä on elintarvikehuollon varautumisen toimintamalli?

- **Normaalioloissa**
 - **Maatalous, elintarviketeollisuus, kauppa, logistiikka, ruokapalvelut ja viranomaiset osallistuvat huoltovarmuusorganisaation toimintaan sekä jakavat tietoa riskeistä ja toimintaympäristön muutoksista.**
 - **Huoltovarmuuskeskuksen yhteydessä toimivat elintarvikehuollon poolit (alkutuotanto-, elintarviketeollisuus-, kauppa-, jakelu- ja ruokapalvelupooli), joissa yritykset ja viranomaiset suunnittelevat yhdessä varautumista**
 - **Toimijat järjestävät yhteisiä harjoituksia, koulutuksia ja jatkuvuussuunnittelua**
- **Häiriötilanteessa**
 - **Toimitaan ennalta linjatun toimintasuunnitelman mukaisesti. Selvitetään kriittiset pullonkaulat. Kohdennetaan resursseja. Tarvittaessa sopeutetaan toimintaketjun toimintaa.**

Entä materiaallinen varautuminen elintarvikehuollossa?

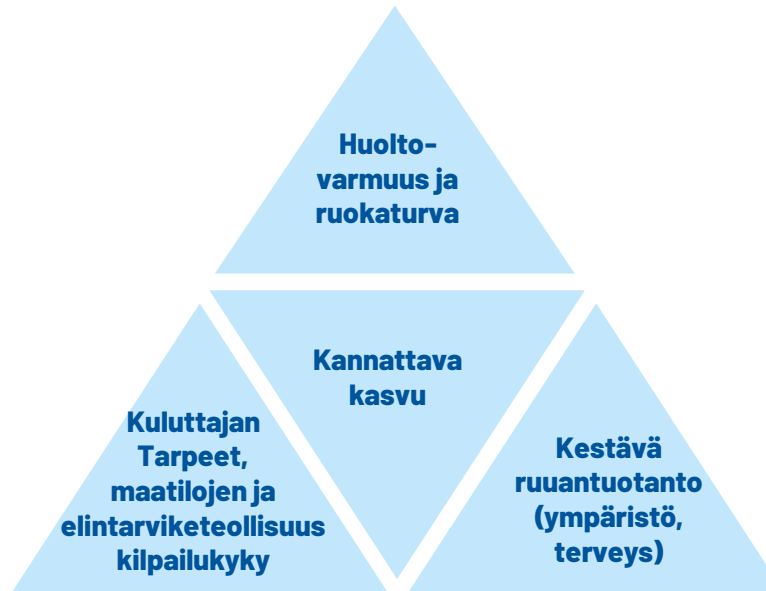
- **Suomessa ei varmuusvarastoida valmista ruokaa. Elintarvikehuolto perustuu tuotannon jatkuvuuteen myös poikkeustilanteissa.**
- **Materiaallinen varautuminen: viljaa, kylvösiementä, alkutuotannon tuotantopanoksia, polttoainetta**
- **Varastointi perustuu sekä HVK:n ylläpitämiin että yritysten velvoitevarastoihin. Vilja varastoidaan viljayritysten tiloissa HVK:n kanssa tehdyn sopimuksen perusteella. Varastoja kierrätetään säännöllisesti, jotta vilja säilyy käyttökelpoisena.**

Mikä on ruokahuollon merkitys huoltovarmuudessa?

Ruokahuolto on elinehto, mutta...

eri tavoitteet on saatava tasapainoon

Toimiiko suunniteltu malli
käytännössä?

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty, mutta...

- **Kun kriisi tulee, miten nopeasti poikkeusmalli saadaan käyttöön?**
- **Onko varauduttu riittävästi ja riittävällä materiaalilla?**
- **Tuleeko jotakin uutta ja yllättävää?**
- **Toimiiko koordinaatio ja yhteistyö?**

Pohdittavaa ruoan huoltovarmuudessa

- **tuotantopanosten turvaaminen ja riippuvuus tuonnista**
- **ilmastoriskit**
- **energian ja veden saannin turvaaminen**
- **kyberturvallisuus**
- **logistiikan turvaaminen**
- **kannattavuuskehitys**
- **Tuontiraaka-aineiden ja tarvikkeiden saatavuus**
- **Geopolitiikan vaikutukset**

72 tuntia on varautumissuositus kotitalouksille.

Kiitos!

Mari Raininko
050 479 5476
mari.raininko@etl.fi

